

Contenta.

An 70

1. Job. Eckhardi Observationes philologicae ex Aristophanis Plauto dictioni N. F. illustrandae inferuientes.
2. Christoph. Wollii Diss. de eo, quod sublime est in his Moysi verbis: ימי שמי עשר, ad Longin. itaq. 3485.
3. Iust. Godofr. Gumpii Diss. de sacris Xistis in sacris Aesculapii.
4. Sal. Deylingii Eusebianum doctrinae saluifica Systema. (Fide.)
5. Christian. Gottlieb Clugii Diss. de su formula, qua interrogamus infantes ante suam lotionem de
6. Io. Casp. Haferungii Progr. de baptismo typico.
7. Io. Georg. Walchii Diss. de baptizato Christum induente.
8. Eiusd. Historia paedobaptismi quatuor priorum seculorum.
9. Eiusd. Historia paedobaptismi mensis idoneum.
9. — Progr. tempus aduentus messis idoneum.
10. — Controversia de profectione spiritus sancti.
11. — Historia doctrinae de peccato originis.
12. Frid. Andr. Hallbaueri Scriptura Christianae rei facies a Plinio representata.
13. Io. Andr. Dampii Diss. de filia vocis, nefanda diuina emula.
14. Io. Christian. Hebenstreiti Diss. de discrepantia et conseru pslmi XLIX. et II. Sam. XXII.
15. Eiusd. Diss. de sacrificio a piciuro offerendo, ex leuit. V. 20-26.
15. Eiusd. Diss. de Ispia cap. LXIII. comm. 19. non diuidentis.
16. — de Ispia cap. LXIII. comm. 19. non diuidentis.
17. Christian. Sigism. Georgii Diss. de peregrinis idiotismis ob causas et effectus suos in sermone
18. Car. Gottlob Sperbachii Observationes philologicae in nonnulla pentateuchi loca a translatore Wertheimans corrupta.
19. Georg. Laur. Gottlieb Rehdigii Observationes simili.
20. Henr. Adolphi Diss. qua Iudaei. de Dieu aphorismos philosophicos falsos et erroneos refutat.
21. Car. Henr. Zebichii Diss. dicta quaedam N. F. ex versione hbraica illustrans.
22. Ioach. Kläden de lingua domini nostri Iesu Christi vernacula.
23. Gustav. Georg. Zeltneri Diss. de subiectione Iesu Christi gloriae, ad I. Cor. XV. 22-28.
24. Christian. Gottl. Joeherei Thoma Woolstoni de miraculis Christi paralogismorum examen.
25. Henr. Blaupfungs Progr. de gradibus academicis.
26. Eiusd. Animaduersiones de אלוהים ad gen. XII. 67.
27. Io. Vorstii Diatriba de adajis, N. F.
28. Io. Casp. Haferungii Diss. de Bileamo incantatore et propheta periodico.
29. Io. Paschii Gryphus rabbinico-philologicus de schem hammechorasch.
30. Christian. Weisii Systema psalmodum metricum a cel. Anglo Franc. Hare nuper adornatum.
31. Adam. Grenzii Lucubraticio theologica in locum Ioh. VII. 48. 49.
31. Adam. Grenzii Lucubraticio theologica in locum Ioh. VII. 48. 49.
32. Christian. Gottl. Frid. Wobysi Schediaisma de diuortio Iudaeorum, ad Math. XIX. 8. 9.
32. Christian. Gottl. Frid. Wobysi Schediaisma de diuortio Iudaeorum, ad Math. XIX. 8. 9.
33. Io. Gottlieb Bosseckii Memoria Frid. Myconi.
33. Io. Gottlieb Bosseckii Memoria Frid. Myconi.
34. Io. Andr. Schmidii Diss. de regina ex austro, ad I. reg. X. 1. 199.
34. Io. Andr. Schmidii Diss. de regina ex austro, ad I. reg. X. 1. 199.
35. Eiusd. de elinguatis mysterium trinitatis predicantibus.
35. Eiusd. de elinguatis mysterium trinitatis predicantibus.
36. Christian. Ern. Schmidii Diss. de promotione academica Iesu eiusq. apostoly peperam tributa.
36. Christian. Ern. Schmidii Diss. de promotione academica Iesu eiusq. apostoly peperam tributa.
37. Christian. Reuschii Progr. Hymni angelliq. ex historia rituum sacrorum illustraty.
37. Christian. Reuschii Progr. Hymni angelliq. ex historia rituum sacrorum illustraty.
38. Erk. Reuschii Progr. Hymni angelliq. ex historia rituum sacrorum illustraty.
38. Erk. Reuschii Progr. Hymni angelliq. ex historia rituum sacrorum illustraty.
39. Christian. Bene. Michaelis Progr. de Christo filio hominis.
39. Christian. Bene. Michaelis Progr. de Christo filio hominis.
40. Eiusd. Oratio de Daniela, laudabili exemplo tyroq. trienni academici.
40. Eiusd. Oratio de Daniela, laudabili exemplo tyroq. trienni academici.
41. Eiusd. Oratio de Daniela, laudabili exemplo tyroq. trienni academici.
41. Eiusd. Oratio de Daniela, laudabili exemplo tyroq. trienni academici.
42. Io. Guil. Langii et Dan. Gottlieb Krügeri Epistola de iure uite ac nati, ad exod. XXI. 20. 21.
42. Io. Guil. Langii et Dan. Gottlieb Krügeri Epistola de iure uite ac nati, ad exod. XXI. 20. 21.
43. C. B. Michaelis Diss. de uaticinio Amosi propheta.
43. C. B. Michaelis Diss. de uaticinio Amosi propheta.
44. C. B. Michaelis Diss. de dualy aucty purgationi leprosi destinatis, eamundemq. mysterio, ad
44. C. B. Michaelis Diss. de dualy aucty purgationi leprosi destinatis, eamundemq. mysterio, ad
45. Io. Georg. Leul. XIV. 1-8.
45. Io. Georg. Leul. XIV. 1-8.

ܕܘܫܘܢܐ
ܕܘܫܘܢܐ ܕܘܫܘܢܐ

DISSERTATIONEM PHILOLOGICAM,
DICTA QVAEDAM
NOVI FOEDERIS
EX
VERSIONE
SYRIACA

ILLVSTRANTEM,
CONSENSV
AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS,
PRAESIDE
CAROLO HENR. ZEIBICHIO,
LL. AA. MAG.

D. XIII. SEPTEMBR. MDCCXXXVIII.

IN
AUDITORIO MINORI
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS,
PVBlice TVEBITVR
RESPONDENS,
IOANNES SAMVEL PFEIFFERVS,
WEISSENSEA-THVRING.
PHIL. ET SS. THEOL. STVD.

VITEMBERGAE,
TYPIS IOANN. FRIDER. SCHLOMACHII.

DICTA NOVI FOEDERIS,
 EX
 VERSIONE SYRIACA
 ILLUSTRATA.

LVC. XXI. 25.

ΣΥΝΟΧΗ ΕΘΝΩΝ ΕΝ ΑΠΟΡΙΑΙ, ΗΧΟΥΣΗΣ
 ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΣΑΛΛΟΥ.

§. I.

am praegnantes sunt omnes loquendi modi, quibus miseriam ultimorum mundi temporum ex nouis plane atque insolitis intelligere signis iubet Seruator optimus, ut ad eorumdem lectionem quilibet totus horreat & contremiscat. Syrus N. T. interpres in loco, hic appareat, uersatur ita, ut Paraphrastam potius, quam nudum Metaphrastam, referat. Digna ideo nobis uisa sunt, in quorum sensum inquiramus accuratius, uerba sequentia:

אֲנִי אֲבִיבִים וְאֲנִי אֲבִיבִים וְאֲנִי אֲבִיבִים וְאֲנִי אֲבִיבִים
 וְאֲנִי אֲבִיבִים וְאֲנִי אֲבִיבִים וְאֲנִי אֲבִיבִים וְאֲנִי אֲבִיבִים

. quae, reperito, ad perfectiorem sensum, uerbo, ab initio uersus comparante, uertimus: *Erit angustia gentium, & COMPLOSIO MANVVM, PRAE ADMIRATIONE SONITVS MARIS.*

A 2

§. II.

etiam Christus coepit, MATTHAEO ac MARCO testibus. Praegnans ultimi inprimis uocabuli, ἐκταμβεῖσθαι, significatus est, rei que grauitatem ac pondus uere exhaurit. Notat autem: *expansescere & obsupescere*, cumque, si in uocis penetremus uiscera, includit *timorem ac pauorem*, qui efficit in nobis, ut corpore et animo toti perhorrescamus. Nec ab hac uoce aliena sic est uerbi **ἄρα** acceptio, cum constet, perpetuam hic fieri *terroris ac timoris* coniunctionem & permutationem, idemque uerbum **ἄρα** in Pacl de *terrore ac pauore* in specie legi, quod in Peal **ἄρα** ad nudum *timorem* spectat. Et ipse Sacer N. T. Codex τῶν καὶ ἐκτασθαι, mulieribus, ad Christi sepulcrum uadentibus & *Timore* insigni percussis, tribuit. MARC. XVI. 8. Vnde euista erit pulcherrima τῆ ἐκταμβεῖσθαι Graccorum, cum τῶ **ἄρα** uel **ἄρα** Syrorum consensio. Conf. HENR. STEPHANVS, in *Theaur. Lingu. Gr. T. I. col. 1553*. Add. PEARSONIVS, qui uerbi ἐκταμβεῖσθαι emphalim, interiorumque naturam uberius euoluit, *Expos. Symbol. Apostol. Art. IV. p. 338. 339*. Perlequeremur latius hoc argumentum, inquisitione accurata dignissimum, piarumque meditationum fertilissimum, nisi uerendum esset, ne limites nostri instituti, ex foro philologico decerpi, excederemus. Hinc sufficiant ea, quae haecenus, ad loci huius illustrationem, subieciimus.

ACT. I. 12.

ΣΑΒΒΑΤΟΥ ΕΧΟΝ ΟΔΟΝ.

§. I.

Copiose, in Talmude, scriptisque aliis, Iudaei ueteres enarrant nobis rationem *Viae Sabbaticae*, in eiusque determinandis limitibus, accurate admodum uersantur. Nostro in loco eiusdem termini mentionem facit Scrip-
ptor Θεόπνευστος; ita tamen, ut ad plenarium horum uerborum sensum peruenire uix queamus, nisi ipsos Iudaeos, suorum rituum atque institutorum optimos interpretes, euoluamus. Seponimus autem eos in praesenti, & *Syrum* conferimus interpretem, σαββατε ἄρα per **אָרַבַּת שַׁבָּת** *Circiter septem stadia, παραφραστῶς* transferentem. Qui locus inquisitione eo dignior est, quo rectius nos informat de eodem itinere, quod Sabbatho apud Iudaeos, ex ueterum traditione, emetiri licebat.

§. II. Quod attinet ad ipsum תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת, quo sub nomine in Ebraeorum occurrere scriptis solet *Terminus Sabbaticus*, missis omnibus, quae de origine, auctore, aliisque, eum circumstantibus, dici poterant, obseruamus, uariorum generum תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת a Iudaeis recenseri. Hinc aliud fuit *Iter Sabbaticum uetus*, quod XII. miliaria, aliud *minus*, quod 2000 cubitos, aliud denique quasi *medium*, quod 2800. cubitos complectebatur. De singulis tra-

dund

dunt Iudaeorum Magistri, quorum testimonia collegerunt praesertim ii, qui uberius & ex instituto de *Via Sabbathi* egerunt, quorum IO. FRISCHMUTHI, MICH. WALTHERI & NIC. KVRSNERI labores referendi sunt. Fatemur tamen simul, generis primi, seu maioris, non frequentem fieri mentionem; de medio vero multo adhuc pauciora proferre testimonia. Quae etiam causa est, cur SELDENVS, de *Jure Nat. & Gent.* L. III. c. IX. p. 317. sqq. ac LVNDIVS, in *Jüdischen Heiligthümern*, L. V. c. VI. p. 953. cum plerisque eruditorum, maioris tantum & minoris Termini Sabbathici fecerint mentionem.

§. III. Id ergo notari hic, praee ceteris, debet, minorem illam; quam 2000. cubitos conficere, docuimus, *Sabbathi Viam*, tanquam maxime suctam, in scriptis Iudaeorum, celebrari. Quod ideo fieri solet, quia hoc erat spatium, arcam foederis quondam & castra Israelitarum distinguens. Conferatur locus clarissimus, IOS. III. 4. & addantur ea, quae KIMCHI & RASCHI ad eundem obferunt. Hoc ipsum etiam vel SVIDAE confirmari testimonio potest, qui, in *Lexico Graeco*, uoces: *Σαββάτου ἔχρον ὁδοῦ*, non solum per uerba: *Διαγίλιον πῆχυν ἦν*, (uia) *BIS MILE CVBITORVM erat*, explicat; sed statim etiam sequentia subiungit: *Τοῦτον γὰρ ἡ κιβωτὸς διαέμετα προελάμβανε τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀπὸ τοῦτου διασηματώ εἶναι, δις ἔην προσκυνεῖν τὴν σκηνὴν ἐν σαββάτῳ ὁρᾶσθαι.* i. e. ex uersione KVSTERI: Tanto enim spatio arca antecedebat castra, & tantum iter in sabbatho conficere licebat illis, qui tabernaculum adibant, Deum in eo adoraturi. T. III. p. 273. Atque de hac *Viae Sabbathicae* mensura plura tradunt TALMVD utrumque, MAGISTRI Hebraeorum, in Commentariis Bibl. imo, TARGVMIM etiam, in locis quibusdam, hic non allegandis, partim, quia de *Via Sabbathi* non disputamus ex professo, partim, quia de iisdem iam alii fuere solliciti; Hinc conferri possunt BVXTORFVS, in *Lex. Chald. Talm. Rabb.* col. 2582. sqq. LIGHTFOOT, in *Horis Hebr. & Talm.* O. O. T. II. p. 570. & 688. ID. in *Comment. ad Acta Apostol.* O. O. T. eod. p. 713. sqq. SELDENVS, de *Jure Nat. & Gent.* L. III. c. IX. p. 318. sqq. MARCKIVS, in *Exercitiis*, scripturar. ad N. T. Exerc. XVI. p. 515. sqq.

§. IV. Stat igitur sententia, 2000. cubitos Iter proprie Sabbathicum confecisse. Iam, qua ratione idem nos doceant uerba Syri Interpretis, est explicandum. Videmus autem facile, omnia hic, si recte sentire uelimus, redire ad eam mensurandi rationem, qua usi sunt Hebraei ueteres. De hac audiamus ita differentem FRISCHMUTHVM: *Hebraeis minima mensura fuit אצבע digitus, qui tanquam principium in re mensuraria cum ad sacros, tum profanos usus frequenter adhiberi solebat. Quatuor illorum constituebant טבח sine palmum; Sex autem palmi faciebant אמה, siue cubitum, sed הירועה uulgarem. Cum cubito iisdem coincidebat פסיעה gressus siue passus, sed בינוניה minor & communis, qui duplicatus constituebat צעד passum, maiorem scilicet. Uterius, 267. circiter cubiti, siue quod idem est, gressus, faciebant רוס Stadium: Septem רוסין Stadium cum dimidio conficiebant מיל milliare Hebraicum, adeoque 2000. cubiti eidem milliari exacte respondebant. Quatuor tandem מילין miliaria minora פרסה milliaria maius constituebant.* Diss. de *Via Sabbathi*, c. II. §. 3.

§. V.

§. V. Accedimus ad ipsas Syri uoces: **שבעה מילין** seu septem stadia. **שבעה מילין** quod constat, Graecum origine nomen est, a u. **στάδιον** deriuandum, ac non Syris tantum, sed doctoribus etiam *Talmudicis*, qui **מסורין** atque **מציטרין** scribunt, usitatum. Singularis, secundum CASTELLVM, est **שבעה מילין** secundum GVTBIRIVM uero atque alios, **שבעה מילין**. Quale mensurandi genus apud Graecos **στάδιον** fuerit, a IO. LEVSDENIO declaratur, in *Philologo Hebr. mixt. Diss. XXXII. p. 229. No.* nullis Graecorum stadiis, quae locum hic habere non possunt, ad Hebraeorum stadia, quorum ratio ex loco FRISCHMVTHI allegato constat, conciliationem & collationem Textus nostri, cum Iudaeorum statutis, nunc instituemus, & tribus numeris abfoluemus.

§. VI. N) 2000. Cubiti constituunt **מיל** seu *milliare*, & quidem maior Hebraicum, quod milliari ueteri Romano **ισόμυτρον** est, i. e. 2000. gressus seu passus minores. Quod docent, non tantum sub uoce **מיל** BVXTORFIVS, in *Lex. Ch. T. R. col. 197. sq.* & CASTELLVS, in *Lex. Heptaglott. col. 2047.* Sed OECVMENIVS etiam, in Cap. I. Act. Apost. uerbis sequentibus: **Μίλιον ἐν, ἢ τὸ σαββαθίου ὄδος, ὡς Φησὶν Ἀργεμένης ἐν τῷ πέμπτῳ Στοιματί, διαμίσθων πηχῶν ὑπερχε.** MILLIARE VNVM, VIA SABBATHI, uti dicit Origenes, in quinto *Stomat. BIS MILLE CVBITORVM* interuallum erat. Locum integrum dedit KVSTERVS, in not. ad uerba SVIDAE: **Σαββαθίου ἔχον ὄδον.** T. III. p. 273. not. 5. Add. Loca TREMELLII, DE DIEV, WASERI atque aliorum, hac de re, excerpta a MARCKIO, l. c. p. 517. sqq. & GVALTPERIO, in *Sylloge uocum exoricar. N. T. p. 293. sqq.* **ב) Septem רוסין** (rarius **רוסין** scribitur) uel **שבעה מילין** h. e. *Stadia*, cum parte dimidia, itidem **מיל** *milliare* consciunt. uid. praeter locum FRISCHMVTHI, §. IV. adductum, HADR. RELANDVS, qui ex Codd. BAVA MEZIA & IOMA illud probauit, in *Palaeestina, L. II. c. I. p. 296.* add. Locus ex BAAL ARVCH, a LVD. DE DIEV prod. stus, *Animaduers. in Acta Apostol. p. 4.* Sic etiam clarissima uerba SVIDAE sunt: **Ἐπτά ἡμῖσιν στάδια ποιῶσι μίλιον, SEPTEM STADIA ἢ DIMIDIUM** consciunt MILLIARE: Quae binis uicibus apparent, in *Lex. Graeco, T. III. u. στάδιον, p. 366. 367.* **3) Particula א** a Syro nostro adhibita, & uocibus **שבעה מילין** praemissa, Latinarum fere, circiter, quasi, exprimit, Graecorum uoculae **ὡσεύ** exacte responder, hieque minime **πλεονάζει**, sed *dimidiam stadii octaua partem*, quam, cum VII. integris stadiis, **מיל** facere, ostendimus, supplet. Non enim copiosè, sed concisè, quod translatozem decet, loqui Syrus uoluit. Quibus

ACT. XX. 11. XXVII. 35. Nihil tamen impedit, quominus eandem de S. Coenae distributione accipiamus. Morem enim, frangendi panem eucharisticum, obtinuisse quondam, neminem fugit, qui uel a limine salutarit temporum Nou. Test. historiam. Christus, cum S. Coenam institueret, *frangebat*, MATTH. XXVI. 26. MARC. XIV. 22. LVC. XXII. 19. I. COR. XI. 24. & repebat hoc a more Iudaeorum, panem, post factam benedictionem, *frangentium*, de quo ex fontibus disputat LIGHTFOOT, in *Horis Hebr. & Talm. T. II. OO. p. 697.* Apostoli hunc morem retinebant, a Christo traditum. Hinc Paulus per *fractionem panis* actum ipsum sacramentalem intelligit, I. COR. X. 16. A choro denique uenerabili Apostolorum subsequens accipiebat Christiana Ecclesia; in quo omnes Liturgiarum scriptores, IO. BONA, IOS. BINGHAM, IAC. GOAR, &c. inter se consentiunt. Quare & Christiani in Syria, *Maronitae*, ab hac consuetudine recesserunt minime. Spectat hic in specie formula quaedam *Maronitarum*, a IO. BONA adducta, qua utuntur in Coenae administratione, cuiusque initium est: *Credidimus & obtulimus, signamus & FRANGIMVS Eucharistiam hanc, panem coelestem, &c. de Rebus Liturg. L. II. c. XV. p. 418. ed. Romanae.*

§. IV. Atque sic, ex antiquissimo ἀρχαῖος factae, inter Christianos, usū, Interpres noster phrasas, duobus illis in locis occurrentes, facile potuit intelligere, & in locum τὸ ἄρα, quam uocem alias, quando de communi pane sermo est, per **ⲡⲓⲛⲁ** transfert, **ⲡⲓⲁⲙⲉⲛⲟⲩ** substituere. Vox haec ita comparata est, ut rem omnem exhauriat. Vere enim hic εὐχαριστία deprehenditur, quo nomine Graeco nos sacram efferre εὐαξίν solemus. Et colligere simul inde licet, quod, cum in praesenti textu authentico εὐχαριστίας uox minime compareat, & Syriacae tamen uersioni inserta sit, iam inter ipsos Syros, iis temporibus, nobilis hic titulus fuerit receptus, ac de sacro hoc epulo usurpatus. Ceterum, nomen idiomatis, pure Graeci, hic ap. Syrum comparere, miramur minime, cum a more huius translationis alienum hoc non sit, quae, ad exhauriendam rem, peregrina saepius uocabula retinet, nec noua, rei naturam haud exprimentia, constituit. Id quod ex uocibus **ⲡⲓⲁⲙⲉⲛⲟⲩ** δὲν μα, **ⲡⲓⲁⲙⲉⲛⲟⲩ** ζώνη, **ⲡⲓⲁⲙⲉⲛⲟⲩ** θρόνον, **ⲡⲓⲁⲙⲉⲛⲟⲩ** ἀντίχειρον, **ⲡⲓⲁⲙⲉⲛⲟⲩ** εὐαγγελιον, ut plures missas faciamus, abunde constat.

ROM. IV. 5.

Π Ι Σ Τ Ε Τ Ο Ν Τ Ι

§. I.

Sudes in oculis eorum, qui Romanae additi religioni sunt, est locus ROM. III. 28. prouti legitur in aurea nostra & uernacula Bibliorum uersione, Adiecit LV THER VS uoci, πίζην, exclusiuam, ALLEIN, quam in Textu illo,

fas faciant incusationes. Antiquissimam enim N. T. uersionem eam esse, extra controuersiam est, quamuis accurate definire aetatem eius nequeamus. Neque etiam nostri instituti est, originem eius euoluere, cum IAC. MARTINI, in Praefatione, N. T. Syriaco Trostiano praemissa, FRANZIVS, de Interpretat. Sacr. Scriptur. p. 46. TREMELLIVS, in Praef. Paraphras. Syriacae, una cum aliis in hoc campo cum laude laborauerint. Ceterum, rem ipsam, quibusque ex rationibus LVTHERI illad SYRIACVM que Tantum rectinere fas sit, Theologi uberius, & ex instituto exponunt.

HEBR. V. 7.

EN TAIS HMEPATIS THE SAPKOS ATTOY.

§. I.

Vci ponderis plenissima sunt omnia Scriptoris Θεοπέτυστου, in hoc dicto, uocabula; Ita prima statim phrasis: *En tais hmeptais tēs sapekōs autōs*, lectoris attentionem omnino meretur. Certum autem est, infirmitatis Christi dies, secundum humanam suam naturam ipsi competentes, per eandem instituari. Hanc enim interpretationem uerborum series suadet, analogia fidei postulat, interpretum denique ὀρθοδοξωτάτων suffragia confirmant. Syrus noster in transferenda hac phrasi, uersatus est ita, ut uix accuratior μετάφρασις, aut plenior παράφρασις desiderari queat, licet simili saltem utatur, quod unionis in Christo a inrima non exhaurit. Pulcre scilicet hic, per uerba:

וְיֵשׁוּעַס כְּבָשׂוּת בְּחַיָּוִתוֹ, cum carne esset VESTITVS, eandem reddidit, suisque temporibus idem κατὰ τὸ ῥητὸν expressit, quod, multis seculis post, LVTHERVVS sic cecinit: *In unser armes Fleisch und Blut VERKLEI-DET sich das ewige Gut.*

§. II. Vocis aures כְּבָשׂוּת propria indaganda est significatio, si de elegantia interpretationis huius conuinci uelimus. Mater Hebraea, a qua Syriaca lingua uerbum suum accepit, sistit nobis radicem לבש cuius generalis, communis & propria acceptio est: induit, uestiuit, quam non tantum Lexicorum consensus, & Codicis sacri quam plurima exempla, sed deriuatae etiam inde uoces, לבוש & מלבוש uestimentum, לבושא uestitus, &c. abunde confirmant. Neque etiam Chaldaica lingua, quam, ut nobilissimam fororem, cum Syriaca perpetuo coniungimus, ulteriorem illustrationem uoci huic denegar, sed habet radicem לבש una cum לבושא uel לבושא, & quidem ita habet, ut hic uestiendi significatus, uerbo לבש competens, non in תרגומא, seu Paraphrasibus Chaldaicis, sed in ipsis etiam Textibus Chaldaeo-Biblicis, speciatim Danielis, sit obuius. Conf. DAN. V. 7. 16. 29.

§. III. Ex quo intelligitur, quam eleganti descripsit simili Christum exinanitum Syrus noster interpres. Eadem enim radice לבש apud Syros comperit significatio, quam לבש apud Hebraeos, Chaldaeosque habet.

funt destruenda, quam canat uictoriam. Nostrum non est, ea hic allegare, de quibus adiri possunt Commentarii in Scripturam Philologici & Theologorum nostrorum Systemata. Inprimis euoluatur aquila Theologorum, IO. GERHARDVS, in *Loco de Morte*, §. 173. p. 298. Add. GVSSETIVS, l. c. p. 813. 814. BVXTORF, in *Lex. Hebr. & Ch.* p. 761. Hinc & uocem *Helle* (sive *Hölle*) ab Ebraeorum שׁוֹל LVD. THOMASSINVS repetit, *Glossar. Hebr.* col. 959. Nec Iudei ab hac significatione abhorrent, qui non solum, in *Cod. Talm. ERVBHIN*, inter VII. inferni nomina שׁוֹל recent, sed & in IALKVT RVBENI de שׁוֹל scribunt, quod igne, grandine, multisque in specie ignis fluminibus abundet. Conf. EISENMENGERI *Enddeckt. Iudensium*, P. II. c. VI. p. 345. Add. IO. GERHARDVS, *Loc. de Inferno*, §. 5. p. 512.

§. V. Disputauimus haec, ut inde pateat, quomodo de uoce Syriaca שׁוֹל existimandum sit. *Status mortuorum in genere* locum & hic omnino habet. Iam uero status beatarum animarum, qui nunquam in Sacris Φυλακῆν̄ audit, a *Syro* indicari non potuit. Ergo euincitur, ipsum illud πῆρ, in quo impiorum מַשְׁכָּנֵי seu animae, quam uocem *Syrus* pro πνεύματι infert, post factam separationem torquentur, intelligendum esse.

§. VI. Hanc Syriacae uoci שׁוֹל competere notionem, EDM. CASTELLVS praecclare docet, quando cum Ebraeorum גֵּרְוֹנֵם שֶׁל מַטְהָא seu *inferno inferiori* eandem comparat, & sic dicto *inferno superiori*, seu מעלה גֵּרְוֹנֵם שֶׁל מַטְהָא opponit. *Lex. Heptagl. R.* שׁוֹל col. 3667. Applaudit alibi *Verlio* Syriaca; u. g. *Portae INFERNI non superabunt eam.* MATTH. XVI. 18. *Et, cum cruciaretur in INFERNO &c.*

LVC. XVI. 23. In quibus certe locis per שׁוֹל illud πῆρ uere insinuari, rei & uerborum docet euidentia. Addimus, ad maiorem confirmationem, testimonium uiri cuiusdam, ex ipsa *Maronitarum* gente, cui Syriacae linguae perfecta cognitio non denegabitur. Est ille ABRAHAM ECHELLENSIS, qui, in *notis ad Hebed Iesu Catal. Libror. Chald.* p. 170. ed. Rom. nomen שׁוֹל apud *Syros commune* esse, obseruat, & loco damnatorum, & purgatorio. Mouemur hinc, ut credamus, *Syrum* nostrum, qui ob antiquitatem uenerabilem, Syrorum recentiorum somnis, inter quae referimus purgatorium, captus minime fuit, eundem locum damnatorum, per Φυλακῆν̄ intellexisse. Si hoc, exhaustis praesentem uocis Graecae significatum, uerumque oraculi nostri sensum, egregie tuetur.

לְמַשְׁכָּנֵי הַמַּטְהָא

102 183

ULB Halle 3
004 303 75X

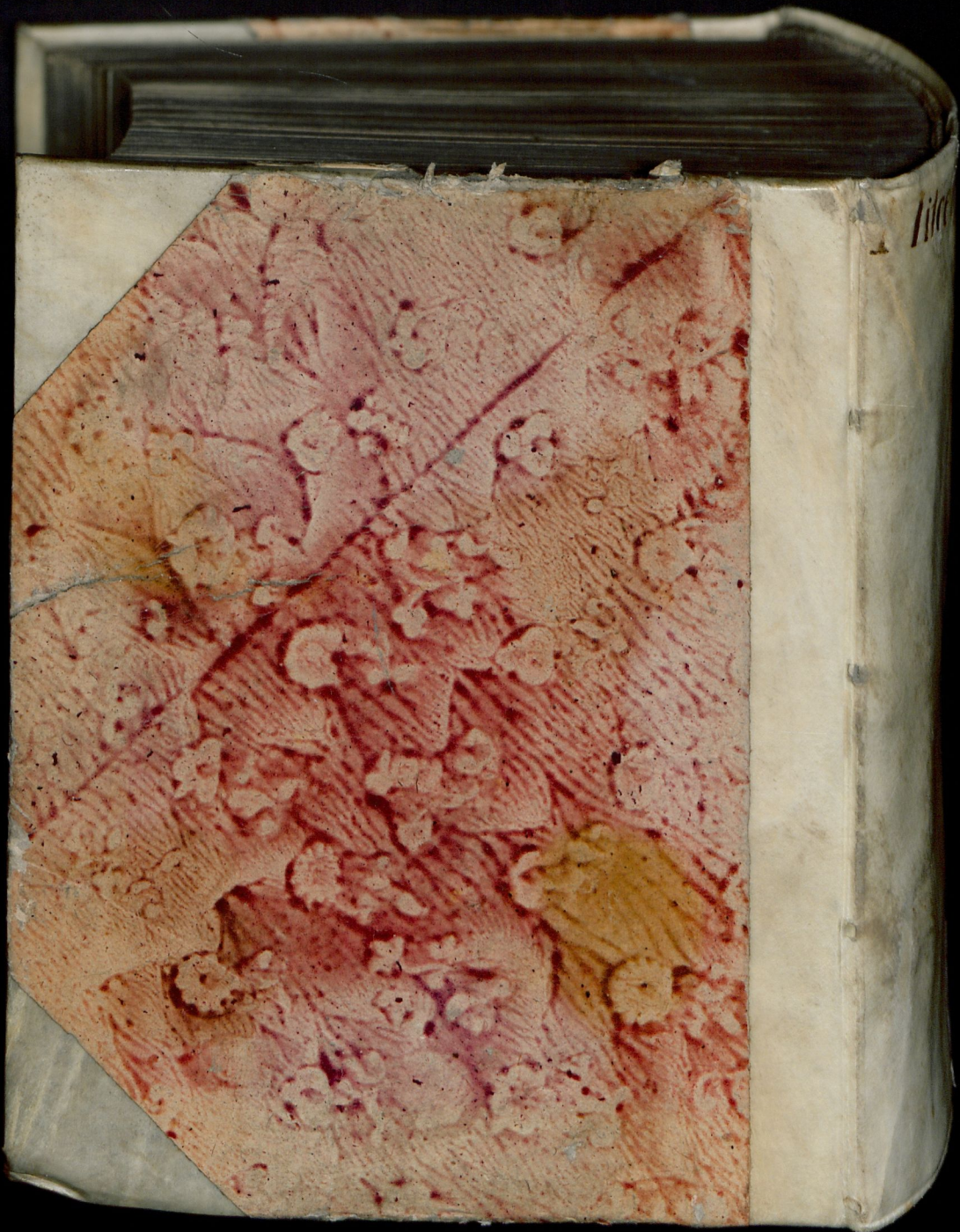

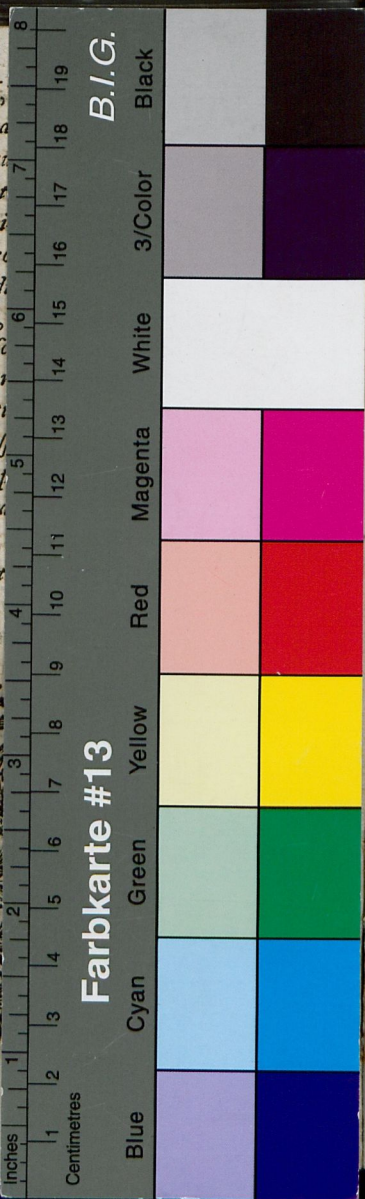
f

sb.

PD 17

19.

ܕܡܘܠܐ

ܕܡܘܠܐ ܕܡܘܠܐ ܕܡܘܠܐ

DISSERTATIONEM PHILOLOGICAM,
DICTA QVAEDAM
NOVI FOEDERIS
EX
VERSIONE
SYRIACA

ILLVSTRANTEM,
CONSENSV
AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS,
PRAESIDE
CAROLO HENR. ZEIBICHIO,
LL. AA. MAG.

D. XIII. SEPTEMBR. MDCCXXXVIII.
IN
AVDITORIO MINORI
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS,
PVBlice TVEBITVR
RESPONDENS,
IOANNES SAMVEL PFEIFFERVS,
WEISSENSEA-THVRING.
PHIL. ET SS. THEOL. STD.

VITEMBERGAE,
TYPIS IOANN. FRIDER. SCHLOMACHII.

18.

